प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश वन सेवा, जनरल फरेष्ट्री समूह, अधिकृत नवौं तहको खुला, अन्तरतह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ :

भाग १ - लिखित परीक्षा पूर्णाङ्क : २००

भाग २ - अन्तर्वार्ता पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या	अङ्क भार	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	छोटो उत्तर	१०	१० प्रश्न X ५अंक = ५० अङ्क	१.५ घण्टा	५०	४०
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	लामो उत्तर	५	५ प्रश्न X १०अंक = ५० अङ्क	१.५ घण्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		विश्लेषणात्मक समीक्षा	४	४ प्रश्न X १५अंक = ६० अङ्क	३ घण्टा	१००	४०
			विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर	२	२ प्रश्न X २० अङ्क =४० अङ्क			

द्रष्टव्य :

१. यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परिक्षा लिइनेछ ।

२. माथि उल्लिखित सबै सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरुको पाठ्यक्रमको प्रथमपत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ, तर प्रथमपत्र खण्ड (ख) र द्वितीयपत्र सेवा, समूह सम्वन्धी पाठ्यक्रम समूह अनुरुप फरक फरक हुनेछ।

३. प्रथमपत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षा सेवागत रुपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रुपमा एउटै प्रश्नपत्रवाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रवाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्ने छ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) को परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रवाट हुनेछ । यसैगरी द्वितीयपत्रको परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।

४. प्रथमपत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) र द्वितीयपत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरु हुनेछन् ।

५. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।

६. यथासम्भव प्रश्नहरु नेपाल र गण्डकी प्रदेशको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।

७. समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।

(क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान ।

(ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति कानुन र कार्यक्रम ।

(ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव ।

(घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वियन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका ।

८. यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरु परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।

९. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरुलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।

१०. पाठ्यक्रम लागू मितिः २०८०।०५।१२

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश वन सेवा, जनरल फरेष्ट्री समूह, अधिकृत नवौं तहको खुला, अन्तरतह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्रः खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन **अङ्क - ५०**

१. **राज्य र सरकार**

१.१ शासकीय स्वरुप

१.२ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध

१.३ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

१.४ विद्यमान नेपालको संविधान

१.५ संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बीचको अन्तरसम्वन्ध

२. **सार्वजनिक प्रशासन**

२.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा

२.२ संघीय प्रणालीमा सार्वजनिक प्रशासन

२.३ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरु

२.४ आर्थिक प्रशासन - बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

३. **व्यवस्थापन**

३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा

३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व

३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली

४. **विकासका आयामहरु**

४.१ विकास प्रशासनको अवधारणा

४.२ विकासमा जनसहभागिता

४.३ आवधिक योजना

४.४ दिगो विकास

४.५ समावेशी विकास

४.६ सार्वजनिक र निजी साझेदारी

४.७ विकेन्द्रीकरण

४.८ गरिबी निवारण

४.९ सुशासन/विद्युतीय शासन

४.१० विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका

४.११ जनसंख्या र बसाँईसराई

५. **लोकतन्त्र र मानव अधिकार**

५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण

५.२ कानूनी राज्य

५.३ मानव अधिकार

५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)

५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद

५.६ सामाजिक न्याय र सुरक्षा

५.७ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. **नेपाली समाज र यसको बनोट**

६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरुको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन

६.२ आदिवासी, जनजाति, मधेशी, दलित, अपाङ र महिलाहरुको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरु, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरु

प्रदेश लोक सेवा आयोग

गण्डकी प्रदेश

प्रदेश वन सेवा, जनरल फरेष्ट्री समूह, अधिकृत नवौं तहको खुला, अन्तरतह र आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र - खण्ड (ख) सेवा समूह सम्बन्धी सामान्य विषय अङ्कः- ५०

१. <u>नीति, रणनीति र योजना</u>

१.१. चालु आवधिक योजनामा वन र वातावरणसँग सम्बन्धित नीति (संघ र गण्डकी प्रदेश)
१.२. कबुलियती वन नीति, २०५९
१.३. राष्ट्रिय सिमसार नीति, २०६९
१.४. Nature Conservation National Strategic Framework for Sustainable Development, 2016
१.५. Agriculture Development Strategy, 2014
१.६. राष्ट्रिय वन नीति, २०७५
१.७. National Biodiversity Strategy and Action Plan (2014-2020)
१.८. Monitoring and Evaluation Strategy
१.९. Climate Change Policy 2076
१.१०. राष्ट्रिय वातावरण नीति, २०७६
१.११. जडिवुटी एवं गैरकाष्ठ वन पैदावार विकास नीति, २०६१
१.१२. जलवायु परिवर्तन सम्वन्धी लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीति तथा कार्ययोजना (२०७७-२०८७)
१.१३. National Ramsar Strategy and Action Plan, Nepal 2018-2024 and its special attention to Gandaki Province
१.१४. National Agroforestry Policy, 2019
१.१५. Nepal's Long-Term Strategy for Net-Zero Emission 2078
१.१६. REDD Strategy 2018
१.१७. चुरे-तराई मधेश संरक्षण तथा व्यवस्थापन गुरु योजना,२०७४
१.१८. गण्डकी प्रदेश, वन तथा जलाधार व्यवस्थापन नीति, २०७५

२. <u>ऐन र नियमावली</u>

२.१. निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०
२.२. गण्डकी प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९ र गण्डकी प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०७९
२.३. आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७
२.४. गण्डकी प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७८ र प्रदेश आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७९
२.५. नेपाल वन सेवा (गठन, समूह, तथा श्रेणी) विभाजन र नियुक्ति नियमहरु, २०५१
२.६. वन ऐन, २०७६ र वन नियमावली २०७९
२.७. ताल संरक्षण तथा विकास प्राधिकरण ऐन, २०७५
२.८. वर, पिपल, शमी र चौतारो संरक्षण ऐन, २०७५
२.९. नेपाल प्रकृति संरक्षण कोष ऐन, २०३९ तथा नेपाल प्रकृति संरक्षण कोष नियमावली, २०४१
२.१०. राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ तथा राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण नियमावली, २०३०
२.११. संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५३
२.१२. मध्यवर्ती क्षेत्र व्यवस्थापन नियमावली, २०५२

२.१३. संरक्षण क्षेत्र सरकारी व्यवस्थापन नियमावली, २०५६
२.१४. वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ तथा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७
२.१५. निजी वनजंगल राष्ट्रियकरण ऐन, २०१३
२.१६. सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४ र गण्डकी प्रदेश सुशासन ऐन, २०७६
२.१७. हिमाली राष्ट्रिय निकुन्ज नियमावली, २०३६
२.१८. चितवन राष्ट्रिय निकुन्ज नियमावली, २०३०
२.१९. खप्तड राष्ट्रिय निकुन्ज नियमावली, २०४४
२.२०. बर्दीया राष्ट्रिय निकुन्ज नियमावली, २०५३
२.२१. बन्यजन्तु आरक्ष नियमावली, २०३४
२.२२. खानी तथा खनिज पदार्थ ऐन, २०४२
२.२३. जलचर संरक्षण ऐन, २०१७
२.२४. राष्ट्रपति चुरे-तराई मधेश संरक्षण विकास समिति(गठन) आदेश,२०७१
२.२५. भू तथा जलाधार संरक्षण ऐन, २०३९
२.२६. मुलुकी फौजदारी संहिता, २०७४, मुलुकी देवानी संहिता, २०७४ र मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४(अदालती वन्दोवस्त र दण्ड सजाय)
२.२७. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४

३. निर्देशिका र अन्तर्राष्ट्रिय सन्धी सम्झौता

३.१. सामुदायिक वन विकास कार्यक्रमको मार्गदर्शन, २०५८
३.२. वन पैदावार सङ्कलन तथा विक्री वितरण निर्देशिका २०७३
३.३. Convention on International Trades in Endangered Species (CITES)
३.४. Convention on Biological Diversity, 1992
३.५. Global Environmental Facility (GEF) and Green Climate Fund (GCF)
३.६. World Summits on Sustainable Development
३.७. Sustainable Development Goals
३.८. वन्यजन्तुमैत्री पूर्वाधार निर्माण निर्देशिका, २०७८
३.९. वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रण आदेश, २०८०
३.१०. राष्ट्रिय प्राथमिकता प्राप्त योजनाको लागि राष्ट्रिय वन क्षेत्र प्रयोग गर्ने सम्वन्धी मापदण्ड सहितको कार्यविधि, २०७६
३.११. वन्यजन्तुबाट भएको क्षतिको राहत वितरण निर्देशिका, २०८०

-----------o-------------